

Open deuren voor PG?

Een exploratief ethisch onderzoek naar mogelijke alternatieven voor een gesloten deur in het kader van de implementatie van de Wet Zorg en Dwang

Onderzoekers:

Dr. E.G.M. Landeweer
Mr. dr. B. Frederiks
Floor Vinckers
Dr. S. Janus
Prof.dr. S. U Zuidema

Universitair Netwerk Ouderenzorg - UMCG

Achtergrond & aanleiding

- De Wet Zorg en Dwang (Wzd) per 1 januari van kracht
- Elke vorm van onvrijwillige zorg dient afgewogen te worden mbv een stappenplan
- Een gesloten deur vereist extra zorgvuldigheid
- Implicatie: deur mag niet automatisch op slot

Onderzoeksvragen

Wat zien betrokkenen als mogelijke alternatieven voor een gesloten deur?

- Welke waarden en normen zijn leidend?
- Wat zijn belangen en beperkingen waarmee rekening gehouden wordt?
- Wat wordt ervaren als verantwoorde risico's/ grenzen?
- Wat hebben betrokkenen nodig om alternatieven mogelijk te maken?

Methode

Focusgroepen & terugkombijeenkomst

Focusgroep 1	N=8	online	augustus
Focusgroep 2	N=6	online	september
Focusgroep 3	N=12	face-to-face	september
Focusgroep 4	N=10	face-to-face	september
Terugkombijeenkomst	N=8	online	december

Methode

- Focusgroepen:

Nominal group technique: alternatieven, prioritering, waarden, normen, grenzen/ zorgen en dilemma's.

- Terugkombijeenkomst:

Feedback voorlopige resultaten & benodigdheden voor de praktijk

Bevindingen

Moreel engagement:

- Proportionaliteit, doelmatigheid, subsidiariteit

“Als een gesloten deur nodig is omwille van veiligheid, moet de bewoner daar zo min mogelijk last van hebben.”

Bevindingen

- Doelgroep:
 - Een klein deel van de bewoners heeft daadwerkelijk een gesloten deur nodig, want...
 - Niet iedereen kan naar buiten
 - Niet iedereen wil naar buiten
 - Bewoners die wel naar buiten willen en kunnen gaan, hebben verschillende motieven:
 - Behoefte aan vrijheid
 - Verwardheid/ dwaalgedrag

Bevindingen

Drie groepen 'alternatieven en morele kaders'

1. Alternatieven om het opgesloten gevoel tegen te gaan (belevingsgericht)
2. Alternatieven om bewegingsruimte te vergroten
3. Mogelijkheden voor het openen van de deur

Bevindingen

1. Alternatieven om het opgesloten gevoel tegen te gaan
 - Verbetermogelijkheden om de afdeling aantrekkelijker te maken
 - Camoufleren van de uitgang
 - Uitgang extra benadrukken

Bevindingen

2. Alternatieven om bewegingsruimte te vergroten

- Inzet van gps/ tags
- Met begeleiding naar buiten
- Meer looproutes/ leef cirkels in/ om het gebouw
 - Toegang binnentuin/ belevingstuin
 - Minder gesloten deuren in het gebouw

Bevindingen

3. Mogelijkheden voor het openen van de deur

- Andere mind-set: durf nodig om de deuren open te zetten
- Afstemming en samenwerking met familie opzoeken
- Afstemming en samenwerking met de buurt
- Groepen indelen in STL

Zorgen in de praktijk

- Onzekerheid over welke risico's de bewoner loopt
- Onrust bij zorgmedewerkers
- Grote verschillen tussen locaties qua mogelijkheden
- Praktische zorgen: naar buiten en dan?

“Op papier lijkt het heel leuk, maar je zult maar net dienst hebben en er een ongeluk gebeurt. Dat lijkt me echt vreselijk. (...) Ik ben groot voorstander om de deuren open te zetten, maar er zijn wel dingen waar ik tegen op zie.” (citaat uit focusgroep 4 van een verzorgende)

Verantwoorde risico's

- Meer risico is meer kwaliteit van leven, maar er is ook een beschermingsplicht
- Een gesloten deur kan ook onrust en daarmee onveiligheid met zich mee brengen

“Soms wordt er meer gewicht gelegd aan het feit dat iemand buiten valt, dan dat iemand zichzelf beschadigd door met z'n hoofd tegen de deur te bonken”. (citaat uit terugkombijeenkomst)

Verantwoorde risico's

Randvoorwaarden:

- Zorgmedewerkers krijgen voldoende (morele) ondersteuning & het mag niet ten koste gaan van hun reguliere zorgwerk
- Voldoende veiligheid vergt maatwerk & afstemming met naasten

Verantwoorde risico's

“Een bewoner wilde heel graag fietsen, waar we ons realiseerden dat hij daarbij zou kunnen vallen. Dit is toen met de familie besproken en hebben samen besloten dat het beter is deze risico's te accepteren dan dat de man opgesloten zit en jaren ongelukkig is. De grens is wel dat anderen hierdoor niet in gevaar moeten komen.” (citaat uit focusgroep 2)

Adviezen

Focusgroepen	Terugkombijeenkomst
<ol style="list-style-type: none">1. Heb lef, een open houding & wees creatief2. Deel positieve ervaringen3. Plaats voordeur aan de rustige kant van het gebouw4. Herintroduceer de receptie om een oogje in het zeil te houden5. Maak de afdeling meer als een eigen woning, waar een open deur niet betekent dat Jan en alleman naar binnen mogen lopen.6. Maak afspraken bij de inzet domotica hoe te reageren.	<ol style="list-style-type: none">1. Een geïntegreerde aanpak is nodig, inclusief visie van raad van bestuur!2. Let op goede nazorg bij incidenten3. Neem kleine stapjes met zorgvuldige evaluatie4. Ga inspiratie opdoen bij collega-instellingen5. Besef dat een gesloten deur ook onveilig kan zijn6. Neem de plannen op in het meerjarenplan

Conclusies

- Betrokkenen zien vele mogelijke alternatieven voor 'een gesloten deur'
 - Met technologie en omgeving kan winst worden bereikt.
- Veiligheid en vrijheid zijn de belangrijkste waarden
 - Cultuurverandering nodig
 - Verantwoorde risico's vereisen maatwerk

Discussie

- De juiste afweging tussen vrijheid en veiligheid blijft complex
- Cultuurverandering is geen sinecure, vereist integraal vertrouwen
- Rol van technologie veelbelovend, niet zaligmakend

- Met dank aan de deelnemers aan de focusgroepen & terugkombijeenkomst voor hun bijdrage.
- Met dank aan de Verensobeurs 2019 voor het mogelijk maken van dit onderzoek.